

NCBOR
11 APRIL
2024

Gemeente Zandvoort

Gemeente Haarlem

Transformeer de
openbare ruimte,
begin vandaag

Nationaal Congres Beheer Openbare Ruimte 2024

Natuurinclusieve openbare ruimte:

Kansen & belemmeringen voor
beheer op weg naar een nieuw
normaal!

Programma:

- Korte introductie
- Samen aan de slag!

Daan Helming
Collectief Natuurinclusief
Domeintrekker Infrastructuur

Linda IJmker
IVN Natuureducatie
Natuur in de Buurt

Collectief Natuurinclusief

Natuurinclusieve
Samenleving
2050

Doel: Versterken 70% niet-beschermdde natuur

- Waar we dagelijks leven, wonen, werken, reizen, spelen en recreëren.
- Van natuur in het weiland en op het boerenerf tot in de achtertuin en de straat, van recreatiegebied tot bedrijventerrein.

Natuurinclusieve Samenleving

'Natuurinclusief
denken en doen'
(sociaal)

Gezonde leefomgeving,
gezonde biodiversiteit
(fysiek)

Beweging, Bewustwording, Systeemverandering
(transitie)

Wat is Natuurinclusief?

Is natuur overal en
toegankelijk voor iedereen

Sparen, benutten en
verrijken we de natuur, in
plaats van deze schade toe
te brengen

Is natuur als vanzelf
verweven in ons denken en
doen als samenleving

Vindt productie en
consumptie plaats naar
draagkracht van de natuur

Nemen we natuur mee in al
onze sociale, economische
en ruimtelijke keuzes

Is de draagkracht van het
water-en bodemsysteem
leidend in ruimtelijke
keuzes

Is natuur een
(deel)oplossing bij
maatschappelijke opgaven
met inzet van nature-based
solutions

Voelen we ons nauw
verbonden met, en
onderdeel van, de natuur

Benutten we de positieve
kracht van natuur; natuur
is de basis voor onze
gezondheid, een duurzame
economie en brede welvaart

Instrumenten?

- Natuurladder
- Kleurkeur
- 3-30-300
- KAN maatlat
- Meetlat NI bouwen

Natuurinclusief bouwen

Wat is natuurinclusief?

Wanneer is een klein bouwwerk natuurinclusief?

Kenmerk Natuurlicht

Meer informatie

Contact

DE NATUURLADDER

EEN GEZONDE LEEFOMGEVING VOOR MENS, PLANT EN DIER

WAAR STA JIJ?

1. Je bent nog niet bezig met maatregelen in het project.
2. Je brengt ideeën in het project die bijdragen aan concrete maatregelen.
3. Je realiseert je dat samenwerking essentieel is bij het implementeren van maatregelen.
4. Je weet dat een gezonde leefomgeving geen (project)grenzen kent.
5. Je kijkt verder dan het project, je draagt bij aan het ecosysteem.

HOE BEKLIMMEN JULLIE DE LADDER?

1. NATUURONBEWUST: Jullie onderzoeken mogelijkheden met het projectteam en gebruiken de factsheets.
2. NATUURVRENDLIJK: Jullie bespreken samen met de opdrachtgever de ideeën en voeren een kansenscan* uit.
3. NATUURBEWUST: Jullie zoeken buiten het project naar kansen die aansluiten bij de (project)maatregelen.
4. NATUURINCLUSIEF: Jullie zien de gezonde leefomgeving als uitgangspunt voor het project.
5. NATUURADAPTIEF: Jullie zien de gezonde leefomgeving als uitgangspunt voor het project.

*Betreft een specialist voor ecologie, water en bodem

KLIMAATADAPTIE • BIODIVERSITEIT • GEZOND MILIEU

Meer informatie nodig? Check de site van DVD1 Duurzaamheid!

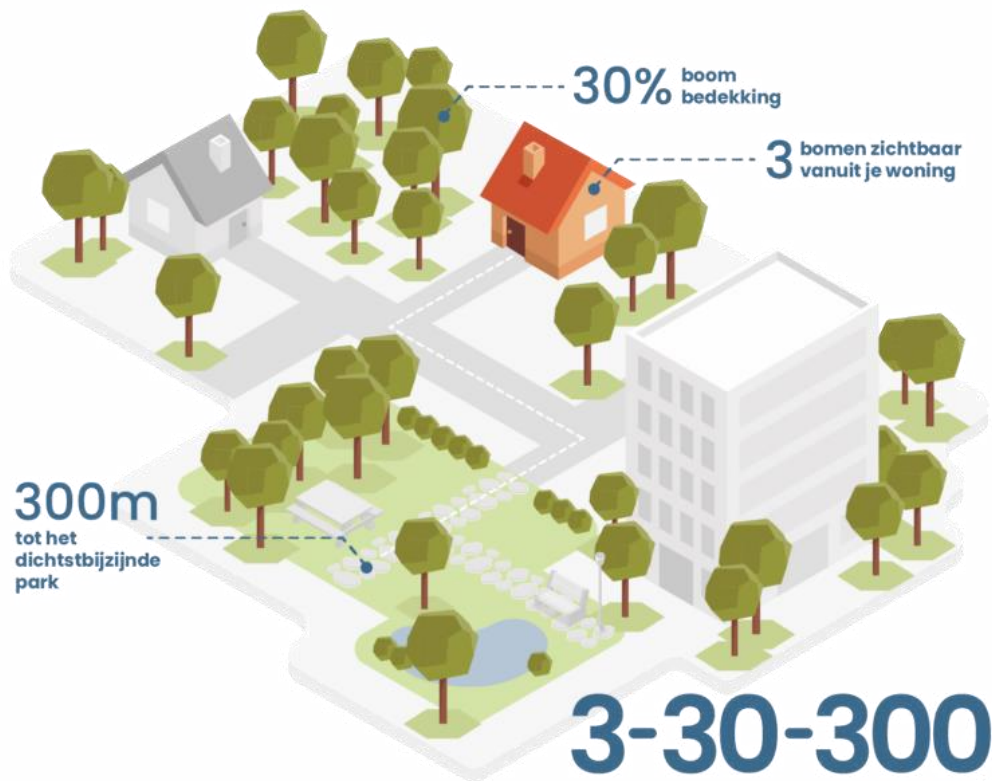

IVN Natuureducatie: Verbind mens en natuur

- Groene gezonde leefomgeving:
 - Wonen
 - Zorg
 - Werk
- Opgroeien & ontwikkelen
 - Groene revolutie op school en in de kinderopvang
 - Jongeren
 - Leven lang leren en ontwikkelen
- Vrije tijd – Natuur & recreatie

Bomen

3-30-300
regel

Levende tuinen

Adoptiegroen (of guerrilla gardening)

Ondersteuning groene buurtinitiatieven en vrijwilligers

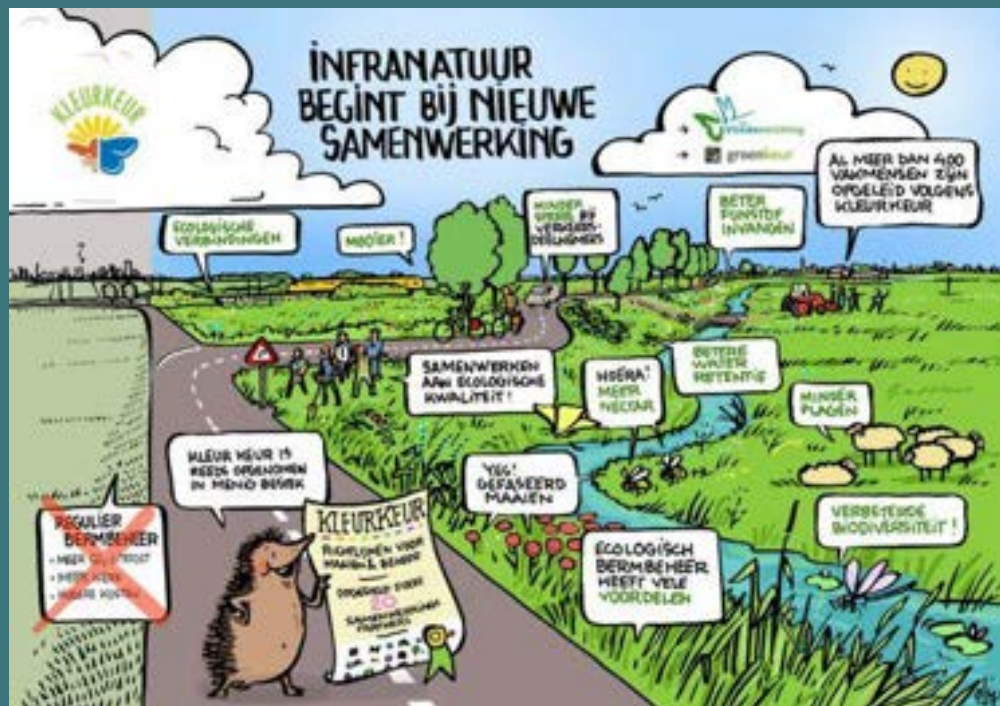

Tiny Forests, groene schoolpleinen, voedselbosjes

Kruidenrijke bermen, vlinderidylle, bijenlinten en aangepast maaibeleid

Context infrabeheerders

Stedin bouwt dit jaar tientallen transformatorhuisjes in Zeeland

Flinke uitbreiding net vereist

Zierland wacht een groot aantal nieuwe transformatorhuisjes. Stedin heeft er dit jaar 30 tot 40 meer te bouwen. Waarom? „Stedin moet investeren in bestaande netten en bestaande netten aanpassen, om te voorzien van een flexibel elektriciteitsnet voor de toekomst.“

Stedin bouwt er dit jaar tientallen in Zeeland. Ook dit jaar worden er 30 tot 40 meer gebouwd op het gebied van elektriciteitsnetten. Volgens Stedin wordt er dit jaar 30 tot 40 meer gebouwd op het gebied van elektriciteitsnetten. Volgens Stedin wordt er dit jaar 30 tot 40 meer gebouwd op het gebied van elektriciteitsnetten.

Stedin bouwt dit jaar tientallen transformatorhuisjes in Zeeland. Foto: Stedin

De uitbreiding op de gebied van elektriciteitsnetten is een belangrijk onderdeel van de transitie naar een duurzame economie. Volgens Stedin wordt er dit jaar 30 tot 40 meer gebouwd op het gebied van elektriciteitsnetten.

De uitbreiding op de gebied van elektriciteitsnetten is een belangrijk onderdeel van de transitie naar een duurzame economie. Volgens Stedin wordt er dit jaar 30 tot 40 meer gebouwd op het gebied van elektriciteitsnetten.

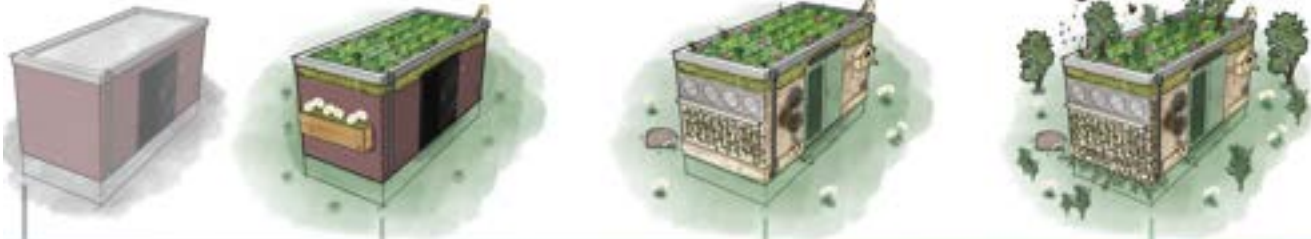
De uitbreiding op de gebied van elektriciteitsnetten is een belangrijk onderdeel van de transitie naar een duurzame economie. Volgens Stedin wordt er dit jaar 30 tot 40 meer gebouwd op het gebied van elektriciteitsnetten.

De uitbreiding op de gebied van elektriciteitsnetten is een belangrijk onderdeel van de transitie naar een duurzame economie. Volgens Stedin wordt er dit jaar 30 tot 40 meer gebouwd op het gebied van elektriciteitsnetten.

De uitbreiding op de gebied van elektriciteitsnetten is een belangrijk onderdeel van de transitie naar een duurzame economie. Volgens Stedin wordt er dit jaar 30 tot 40 meer gebouwd op het gebied van elektriciteitsnetten.

Meetlat Natuurinclusief Bouwen

Maak grijs groen
Op weg naar

Maak groen diverser
Drempelwaarde natuurinclusief

Verbind groen
Streefwaarde natuurinclusief

	Maak grijs groen Op weg naar	Maak groen diverser Drempelwaarde natuurinclusief	Verbind groen Streefwaarde natuurinclusief	
Bedrijfsvoering	Borging	Geen vastgelegd beleid op natuurinclusief ☐	Natuurinclusief beschreven in beleid ☐	Getest vastgelegd in bedrijfsdoelen ☐
	Budget	Budget wettig ☐	Vergroot budget voor natuurinclusief bouwen ☐	Vergroot budget inclusief buffer ☐
	Achtere	Bekriben partijen zijn geïnformeerd ☐	Zijn betrokken vanaf het begin ☐	Werken samen ☐
	Evalueer voortgang	Gezamenlijke evaluatie ☐	Interne expert aanwezig ☐	Ecologisch advies ingebouwd met teamwerk ☐
Plan	Ontwerp	Greenwashing meegenomen in het ontwerp ☐	Zijn aantal natuurinclusieve maatregelen meegenomen ☐	Natuurinclusief als uitgangspunt van het ontwerp ☐
	Aanpak ecologie	Standaard ontwerp s.b.v. algemeen ecologisch profiel ☐	Regio-specifiek ontwerp s.b.v. specifieke ecologie ☐	Locatie-specifiek ontwerp s.b.v. ecologische analyse ☐
	Locatie selectie	Impact op natuur speelt een kleine rol ☐	Locatie wordt geselecteerd naar toekomstig nat. nodig is ☐	Zonder nodige vegetatieverwijdering met hoge impact ☐
Invoering	Baan	Compensatie van verwijderde vegetatie ☐	Compensatie en terugkultivering verwijderde vegetatie en grond ☐	Geen vegetatieverwijdering, minimale verstoring bodem ☐
	Bodem	Taanroep van bodem ☐	Waar nodig min. van bodem en gebieden grond ☐	Getrokken grond ☐
	Verharding	Grasbeton of anderhard, waar nodig grassteek ☐	Overhard, waar nodig halfverhard ☐	Overhard ☐
	Natuurlijke ontwikkeling vegetatie	Veel aangeplant, maar niet wettig ☐	Wenig aangeplant, ruimte voor natuur ☐	Veel ruimte voor natuurlijke ontwikkeling ☐
	Gedroogde planten	Planten met voedingwaarde voor dieren en andere soorten ☐	Verfide aan inheemse soorten met nest- en overlevingswaarde ☐	Verfide aan inheemse soorten uit de regio, met jaarsretentiviteit en overlevingswaarde ☐
	Gewel	Plantenbakken ☐	Verticale tuin ☐	Grondgebonden klimplanten ☐
	Dak	Bedekt ☐	Bedekt ☐	Natuurdek ☐
	Vegetatiegraad	Insectenhut, loggertuig, met voor specifieke soorten ☐	Voor decoratieve waarde in de omgeving ☐	Voor decoratieve s.b.v. ecologisch advies ☐
Natuur	Beheersplan	Beheersplan gebaseerd op groenbeheer ☐	Plan gebaseerd op groenbeheer ☐	Ecologisch beheer ingebouwd ☐
	Beheer en onderhoud	Wettig onderhoud, preventief gebruik met en gebouwen ☐	Ecologisch met- en onderhoud gebouwen (plantmateriaal) ☐	Zo min mogelijk beheer en passend voor het type beplanting ☐
	Monitoring	Incidenteel check beplanting ☐	Regelmatische monitoring van doelsoorten ☐	Expert monitoring van verschillende voorgroepen ☐

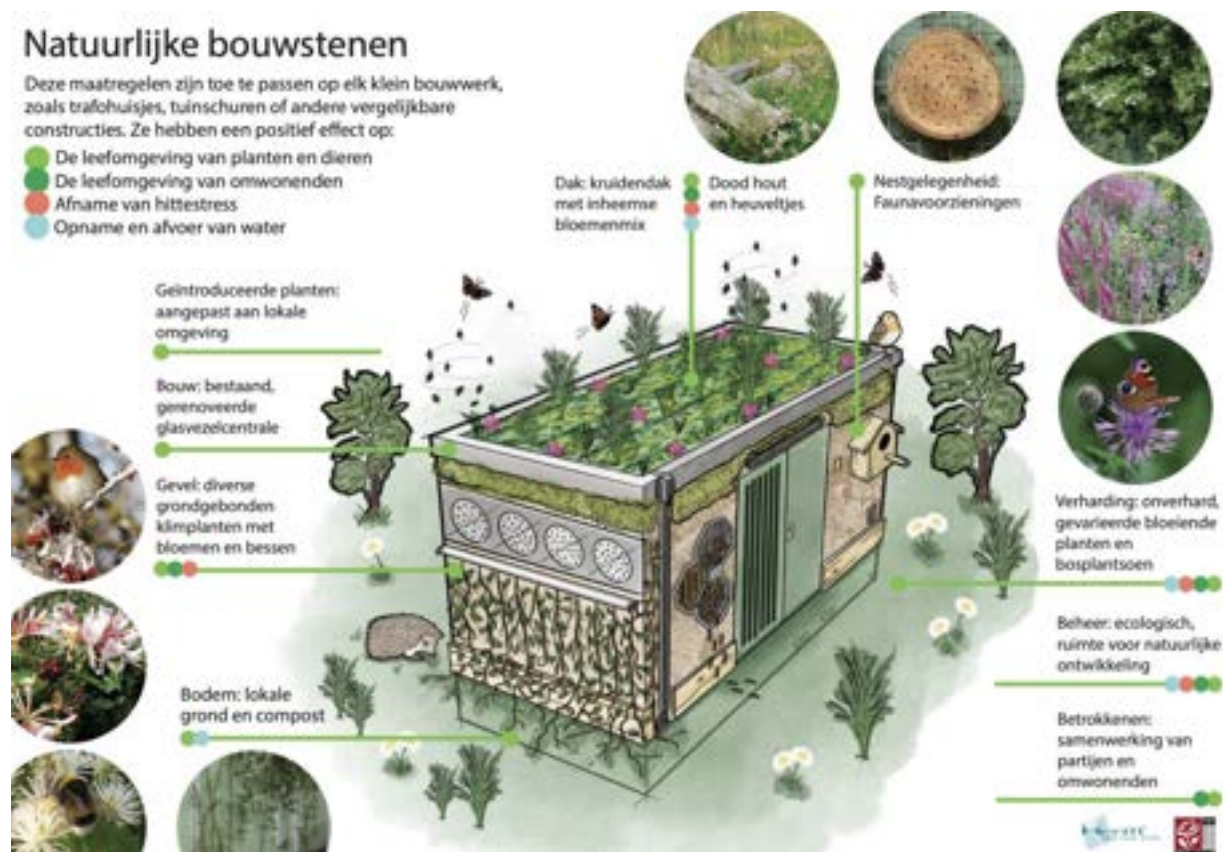
Infrastructuur

Natuurlijke bouwstenen

Deze maatregelen zijn toe te passen op elk klein bouwwerk, zoals tralohuisjes, tuinschuren of andere vergelijkbare constructies. Ze hebben een positief effect op:

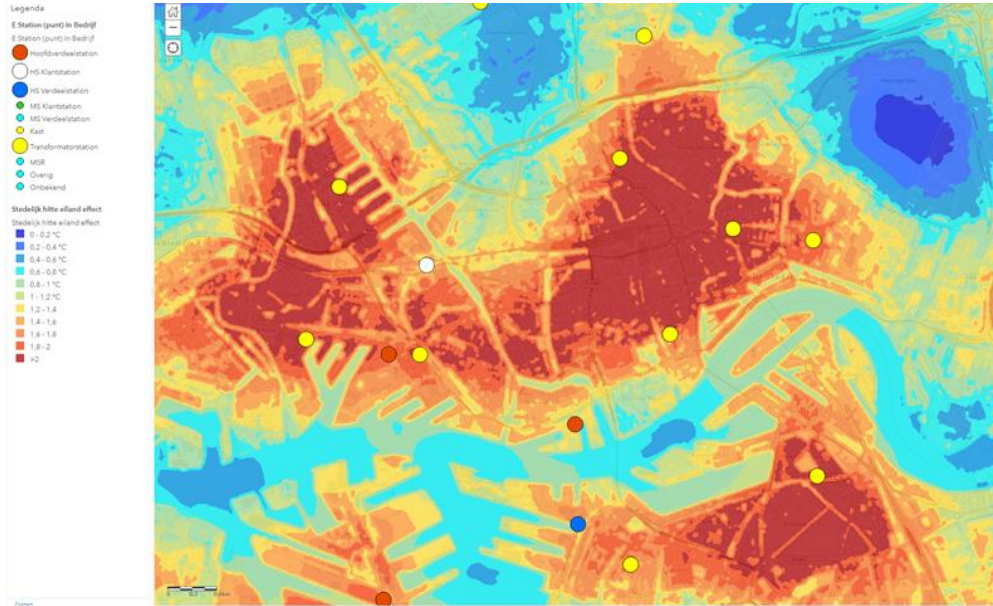
- De leefomgeving van planten en dieren
- De leefomgeving van omwonenden
- Afname van hittestress
- Opname en afvoer van water

Trafo- en glasvezelhuisjes

Infrastructuur

STEDIN^{NET}

Leuke voorbeelden; nu de praktijk!

- Groene post-its: kansen voor meer stedelijke natuur
- Oranje post-its: belemmeringen voor meer stedelijke natuur
- Blauwe post-its: belemmeringen specifiek t.a.v bewonersparticipatie

1 punt per post it – geen goed of fout

Conclusies nau de post-its : kansen & belemmeringen

- Veel kansen voor meer groen: geveltuinten, groene tuinen, ruimte voor gebouwbewonende soorten (vleermuizen, vogels), natuurvriendelijke oevers en wadi's samenwerken met natuur en natuurlijke processen (gewenste kruiden, bodem, tijd gunnen), nutteloze verharding weghalen (1 kan stoep), inheems en niet inheemse beplanten mét ecologische waarde, gemeente als opdrachtgever/blijvend eigenaar van “bewonersgroen” voor snelle transformatie en aansluiten daar waar energie zit.
- Bedreiging: versnippering van gebieden, snippergroen wat weinig bijdraagt. Aaneengesloten groenstructuren nodig->groenstroken, parken verbinden.
- Diversiteit in bewoners en hun wensen (spelen vs parkeren), tegengestelde belangen, weerstanden benoemd als belemmering. Oplossingen; overkoepelende visie voor de richting, gebruik goede boodschap(per) (ook vanuit andere domeinen), creëer goede voorbeelden, Kun je iets tijdelijk uitproberen (boombakken op parkeerplaatsen), participatie bij ontwerp & beheer. Zet educatie in voor andere mindset.

Grootste belemmering locatie gerelateerd:

- Parkeren; oplossingen flexibele parkeerplekken, als parkeerdruk toeneemt, kun je groenbakken weer weghalen, parkeren onder sportvelden, groen, parken, grasstenen/halfverharde parkeerplaatsen.
- Beperkte ruimte ondergronds, infrastructuur, leidingen, kabels->Vb Amsterdam verticaal werken
- Ruimtegebruik oude wijken, weinig ruimte straatprofiel,
- Schaduw op zonnepanelen-> weerstand tegen bomen
- Kans: aanleg warmtenetten, ingrijpen in groter gebied-> creëren van ononderbroken groenstructuren, alleen groene middengeleiders, meekoppelen met klimaatadaptatie; opvang piekbuien, wadi's. Meekoppelen gezondheid beleid (GALA akkoord; oa groene gezonde leefomgeving specifiek kwetsbare doelgroepen, vaak meest versteende wijken)

Overige belemmeringen & kansen

- Politieke prioriteit groen niet altijd hoog -> maar andere thema's wel? Leefbaarheid, gezondheid, klimaatadaptatie
- Budget voor aanleg -> meekoppelkansen
- Budget voor beheer en onderhoud, vaste planten kostbaarder -> beeldvorming en framing kosten vs maatschappelijke baten en vermeden kosten als je niet natuurinclusief inricht en beheerd (zorg, plaagbestrijding, wateroverlast, sterfte ed)
- Kans: right to challenge, zelfbeheer (maar kan ook tijdelijk zijn, beperkte groep mensen die je meekrijgt, bij snippergroen kan erg onduidelijk zijn wie nu beheert)
- Beperkte beschikbaarheid biologische bloembollen, autochtoon plantgoed -> vraag stimuleert aanbod

Overige belemmeringen & kansen

- Belemmeringen beleid; parkeernormen, prioriteitstellig bij doorstroming snel verkeer, mobiliteit,
- Belemmeringen mbt bewonersparticipatie; geen goed afwezigingskader vanuit bestuur/organisatie, verschil in ambities, doelen en wensen zijn tegenstrijdig, geen goede afspraken met bewoners, hoe juridisch vs laagdrempelig houden (er zijn goede voorbeelden. Gebruiksfunctie mens en gebruiksfunctie natuur, onvoldoende kennis over groen bij bewoners, te kort tijd en geld om bewoners te kunnen ondersteunen. -> kans educatie, groene vrijwilligersnetwerk, steenbreek/NME, samenwerken met sociaal domein.
- Interne organisatie; teveel beslissers te weinig inzet op gebied tussen beleid en praktijk.
- Onvoldoende /geen kennis ecologisch beheer, door fouten verlies van doelsoorten

NCBOR
11 APRIL
2024

Gemeente Zandvoort

Gemeente Haarlem

BEDANKT
EN TOT
VOLGEND
JAAR!

Nationaal Congres Beheer Openbare Ruimte 2024